

N°. 13.

Pirmdeenâ 30. Merz (11 April)

1870.

Malta par gabdu 1 rubl.

A h d i t a j s.

Celshemmes sinnaš. No Rihgas: Wišf. muišneeka luhgšchanas-
rakšis un Keisera atbilde, — seema atšahjabs. No Allušknes: jauns
mahjitašs eewefšs. No Behterburgas: israhdišchanas terminš.

Aoršemmes sinnaš. No Franzijas: printšam Behter Bonaparte
špreedums, — wezza Spaneešhu lehnineene. No Englandes: seewas
nelaujabs fewi aplaunoht, — pahr štohlas mahjibu. No Robmas:
pahr pahwestu un tonzibli. No Turzijas: sultans pahwestu nelauša.
No Afrikas un Ašijas: pahr fallu un uhdens truškumu. No Melk-
tas: pahr dumpotajcem.

Zittas jaunas sinnaš. No Rihgas: pahr ugguns-grehtu. No
Bauštas: pahr ugguns-grehta nelaimi. No Berlines: pahr 800 sa-
milijahm, lam naw paspahnes.

Šaunatašs sinnaš.

Wehl reis: Woi geld dšintas grunteš pirkt, woi negeld wiš? Kâ
Latweešhi, Lihwi un Iggauni dšimtbuškanaš kreittušk. Pahr štohlu
preeškš kurlmešucem. Labbibas un zittu prezzu tirguš.

Feeliktumâ. Pašemmibas štohla. Sehdš. Uštizzamu draugu ištene
mišklištiba.

Celshemmes sinnaš.

No Rihgas. Wišsemmes muišneeki augstam
Keiseram preeškšâ likfuschî sawu luhgšchanas rakštu
kas taggad neween waldischanas awišeš, bet
arri daudš zittâš un ir Rihgas wahzu awišeš irr
nodrikketa. Ar šcho rakštu muišneeki papreeškš
peeminn, ka Kreewu Keiserašs Behteris I. 1710tâ g.
Rihgu usnemdamš, ar to naw darrijis kâ ar eelar-
rotu pilškfehtu, bet kâ ar tahdu, kas padewusehš un
israhda, kahdas teefas tolai? Wišsemmei norunna-
tas un atwehletas, un ka šchahš wakšas pehzak wiffi
nahlami walbineeki pilnigi apstiprinajuschî. Us to
nu dibbinadamees, muišneeki šchinni rakštâ augsto
Keiseru luhdš: 1) lai ewangeliskai lutteriskai basni-
zai Wišsemme buhtu nowehletas tahdas pat teefas
un wakšas, kahdas irr pareišt-tizzigai Kreewu basni-

zai; 2) lai šchinni semmê pee teefahm un waldischa-
nahm atwehl rakštibt wahzu-wallobâ, kâ lihds šchim,
un 3) lai Wišsemmes landagam wehle lihds darbo-
tees jeb sawu padohmu doht pee likfuma dohšchanas
preeškš šchahš gubernijas. — Wišf tas peeminneta
luhgšchanas grahmata jeb adreffe irr israhdihts un
iškaidrohts ar plascheem wahrdeem.

— Waldisch. awiše nupat laffama šchahda sinna:
„Muhfu Kungs un Keiserašs 25tâ Februar f. g. us
to Keiseriskai Gohdibai no Wišsemmes ritterschaftes
wiffupasemmigi nodohhtu luhgšchanas-rakštu, ar sawu
rohtu usšihmejis šchahdu atbildi: „Kad walstš-lik-
fumi kâ arri guberniju likfumi sawu špehtu tikkai
no tahš pattwaldidamas warras dabdu, tad tahš
šchinni no Wišsemmes ritterschaftes peenestâ luhg-
šchanas-rakštâ preeškšliktas luhgšchanas gluschî atraida-
mas, un jo wairak tadeht, ka tahš ar to gubernijas
likfumu paschu eefahkumu nesaderrahš.“ — Scho
Wišfaugstako pawehleschanu walstš eekšchigu buh-
šchanu ministeris Baltijas general-gubernatoram pee-
fuhhtijis, lai to sinnamu darra, kur peenahkabs.

No Rihgas. Seema taggad leeleem šohhteem
eet us beigahm un leddus-iseešchana no daugawas
tuwu klahš; tadeht muhfu polizei-waldischana tohs,
kas ap daugawu woi us tahm fallahm dšihwo, pa-
šfubbina, pee laika tahš bailigas weetâš atstahš
un noeet padšihwoht tahdâš weetâš, kur uhdens un
leddus nepeeteel. Pahr nabbageem, kas paschi ne-
špehji few patwehrumu atrahš, polizei-waldischana
apšohla gahdaht. Tad wehl sinna: ka, kad pee
pilkšehtas leddus tik glehws palikšchoht, ka bes bai-
lehm wairš kahjahm newarreschoht pahri eet, tad

wairs neweenu pahri nelaidischocht un wiffas laipas un usbrauzamas weetas no-ahrdischocht. Bes ta daschâs weetas us garrahm labrtibm uswillschoht sihmes karrogus: farkans karrogs nosihmejoht, ka pahri-eeschana pawiffam pabeigta un balts karrogs to, ka uhdens til taht wairojees, ka warr semmahs weetas drihs pahrpluhst ic.

No Alluffsnes Dronds. Stâ Februar f. g. prahwests Kupffer un mahzitajs Ullmann muhsu draudse eewedda jaunu mahzitaju, kam wahrds v. Keupfler. G. R.

No Pehterburgas. Behrses awises raksta, ka 20tâ Merz deenâ effoht nospreests, to leelo israhdischanu Pehterburgâ eefahlt ne wis 15tâ Mai, bet jau 20tâ April. Kad nu tâ ta eefahschana pahrgrohsita, tad teem, kas sawas prezzes us israhdischanu gribb suhliht, jagahda, ka jo ahtri to isdarra. — Wehlakas sinnas stahsta, ka palechoht pee pirma termina.

Ahrsemmes sinnas.

No Franzijas. Ta augsta teefa Tubrs pilssehtâ prinzi Pehter Napoleonu Bonaparte nosazzijuse par newainigu. Pee schahs teefas sehdejuschi 36 teefataji, no kurreem pufte, tas irr: 18 winnu nosazzijuschichi par wainigu un 18 par newainigu. Kur tâ notechoht, tur arween no tahs pufses to spreedumu peenemm, kurra tam apwainotam par labbu spreeduse. Noara familijai waijag pehz spreeduma no printscha par stahdes atlihdinashanu dabhuht 25,000 frankus, bet tai jamalsa teefas malfas 100,000 franki, so ta atkal no printscha warr pagebreht atpalkat. Parihse laudis effoht brihuum' nikni pahr tahdu spreeduma, ka prinzi bes strahpes palizzis. Kad tee teefas-kungi atpalkat atbraufuschichi Parihse, tad printscha draugi teem usgawillejuschi, bet zitti, kas prettineeki, tee mehdiuschichi. Awises katra sawu dalku leel teefatajeem wirsû. Weena sakka tâ: „Taggad katram birgerim waijag rewolweri pirkt un sew slahst turreht, ar so no ta printscha fargatees un sewi aisstahweht.“ Atkal zitta: „Tahds zilweks effoht nosazzihst par newainigu, kas tihrais fleplawa un sawu negantibu ne ar weenu wahrdu naw noschehlojis, — tad jau taggad taisniba no Franzijas pawiffam atstahjusehs“ un t. pr. Sakka, ka keisers pehz zittu familijas peederrigu wehleschanahs effoht nospreedis, ka prinzi ar sawu familiju us tahda laika no Franzijas ja-aiseet. Bet te atkal eenaidneeki pretti runna: woi tas gan ar labbu prahtu buhschoht eet, kas saweem prettineekeem gribboht israhdiht, ka winnam no teem naw bail. Buhchoht ar warru japadsenn.

Wehl no Franzijas. Isdsihtha Spanijas kehneene Isabella ar sawu kehniu jeb wihru, ka jau fenn sinnam, dsihwo Parihse. Bet tee irr nelaimigs pahris, kam jau fenn sawâ starpâ naw meers un fatizziba. Kehneene patte leela schkehr-

deja un winsch pats atkal tai schkehrdeschanai prettineeks, un tâ wehl ar zittadeem darbeem kehneene kehniham pretti darrijuse, ka daschureis leela kilda winnu starpâ iszehlfusehs, un schkehrrejem waijadsejis starpâ mestees. Taggad til taht irr nahzis, ka pawiffam schkehruschees un apnehmuschees wairs kohpâ nedsihwoht, lai nahktu kas nahdamk. Pahr sawu naudu un mantu tee effoht likkumu zehlfuschichi, ka ta tehrejama. Franzijas keisers un keisereene gabjuschi Isabellu apmekleht un noschehloht un to atradduschichi melnâs truhw-drehbês. Tad nu Isabellei diwas truhwes: weena pehz sawas sudduschas walstes, ohtra pehz wihra.

No Englandes. Englande daschâ weeta arri seewischlahm ta walta, pee pagasta preeschneeku eezelshanas, sawu balst libds doht. Rahds awischu rakstijajs Nottingham pilssehtâ, gribbedams seewischkas isfohbhoht un pee tahda darba par nederrigahm peerahdiht, bij cedrohschinajees sawâs awises stahstihht, ka diwas tahdas un tahdas seewas effoht likkuschahs no tahda gohda-kahriga zilweka ar 10 schkillineem peebahst un par schahdu malfu tahs to wehlejuschas. Bet schee johki awisneekam ne-izdewahs lahga. Abbas seewas tam gabja us lakka, lai to peerahdoht, jeb lai zaur awisehm nosakchoht par melleem. Beerahdiht newarreja un tadeht wihrs til tâ par garru laiku weenâs awises peeminneja, ka tee johki bijuschichi, bet ohtrâs ne. Seewas nu winnu apsuhsseja un wainigajam bij gohds jalihdsina ar 46 mahzinahm sterlinu jeb 300 rubkeem un prozessez malfas arri ja-aismalfas.

Wehl no Englandes. Englande, kur arr daschadu tizzibu laudis dsihwo, daschureis leels stribdis deht skohlahm, jo wiffas skohlâs til ween Anglu tizzibas skohlmeisteri, kas pehz winnu tizzibas likkumeem behrnus mahza un zittcem janoskattahs ween. Bet kad nu schinni laika Englande daschas leetas pahrgrohsahs, tad arri schi skohlu buhschana wairs newarr palikt ne-aisstikta. Rahds 78 gaddus wezs lords, Karl Russel wahrda, kas wesselibas deht taggad Franzijâ usturrahk, nupat Englandes leelahs rahtes wize-presidentam rakstijis grahmatu, ar so to padohmu dohd, lai to skohlu buhschana taggad eetafoht pehz taisnibas. Winsch raksta: wiffds aprinkôs gan effoht wairak tahdu eedsihwotaju, kas peederr pee Anglu tizzibas un no winneem tad arr' effoht tee skohlu preeschneeki, kas sawejeem ween wiffu par labbu darroht. Bet skohlâs tomehr teechoht usturretas no tahm nodohschanahm, so wiffu zittu tizzibu apleezinataji arri dohd, — kalabb tad nu to zittu behrneem arr newarroht pee tahm skohlahm tahda patte teefa buht ka Anglescheem? Tadeht winna padohms effoht tas: lai skohlu tâ turroht, ka wiffi warroht meera buht. Katra rihta, pirms eefahlt pahr laizigahm leetahm mahziht, lai lasschoht kahdu nodalku no bihbeles un nobsechoht kahdu garrigu dsesmu un lai neweenam ne-usspeeschchoht, kahdu laikimi lai

mahzahs. Tad wehl waijagohr behrnu wezzalcem brihw doht, woi lai tee sawus behrnus pirmâ mahzibas stundâ subta floblâ woi ne. So lattoti Angtu bibbeles pahrtulkofchanu neturroht par pilnigu un schibdi nezeetifchoht, tad winnu behrneem preelfchâ lassa iz jauna testameta. — Teizams padohms un arri labba leeziba muhsu gudrineeem, kas katram grihb eerunnah, ka wairs ne-effohr tee laiki, kad bibbele ko geldohr. Schahdi gudrineeli, Deewam-schehl, taggad netrubst arri Latweeschu starpâ.

No Rohmas. Awises stabsta, ka augstee bifkapi sawâs sa-eeschanâs daschureis arr' zettoht tabdu leclu trohlni, ka dascham, kas garram eet un kas nesinn, kas tur eelfchâ noteel, jadohma, ka tur sa-firdijuschees tehmini spehlojotees. Trohlnis izzettotees ihpafchi tad, kad sahds no winneem tabdu runnu turroht, kas teem zitteem nepatih; tad tee nema nefaujohr tabtak runnah, bet neganti brehzoht pretti. Tâpat nesenn bij notizzis tam bistapam Stroszmair, kas sawâ runnâ protestantus aisstahwejis un teizis, ka tee ne-effohr wis tee wainigee, kas to launu sehflu kristigâ tizzibâ iskaisohr, effohr starp teem daschureis tee stiprakee Kristus mihtotaji un t. pr. Barr nu gan dohmaht, lâ tabdas runnas sahpeja teem, kas zittas tizzibas apleezinatajus newarr deesgan melnus notaisiht un kam peetrubst alminu, ko us teem mest. — Lai nu gan pahwestam ar Arme-neescheem jau tabdas kibbeles, ka tee no winna atriht, tomehr pasluddinajis atkal ko jaunu, ar ko grihb sawu warru pawairoht. Winsch isfluddinajis, ka winnam peederroht ta augstaka sinnafehana un pawehleschana pahr wiffu kristigu draudschu un basnizu mantahm, lai tabs buhtu kahdas buhdamas. Ja nu winnam isdohdahs wiffahm laizigahm waldischanahm to tâ cestahstih un tabs peerunnah, ka to par pateesibu peenemm, tad jau winnam ta Peh-tera grafcha, — ko tik kuhtri ween eemalfa, — wairs newaijadsetu, — tad jau winsch warretu no wiffu basnizu eenahfehahanahm preelfch sewis praffiht, zil tik ween grihb un zil waijaga. Winnam lâ nemal-digam wihram wiffi tuhlin passauhtu. Bet kas to dohs!! — Runna atkal, ka Franzijas saldati drihs eefchoht no Rohmas probjam un warr manniht, ka pee dascheem wahrteem ischalli ween teel strahdahs, tohs par jaunu mostiprinah.

No Turzijas. Pahwests bij subtijis us Konstantinopeli kahdu wehstneeku, lai tas pee Turku waldischanas to isdarra, ka tee Arme-neeschi, kas negrihb winna jaunu bauflibu peenemt, tiltu peespeesti sem winna wirsibas palikt un ka tee ne-eetaifitu paschi preelfch sewis jaunu tizzibu. Bet pahwesta wehst-neeks atkal aisreisojis atpakt us mahjahm, bes ka ko buhtu isdarrijis, jo sultans us winna subhsibahm ne ar pufs ausi ne-effohr klausijees. Sultans til laimigs, ka winsch ar pahwestu nekahdu konfordatu naw notaisijis un tadeht wiffus sawus kristigus pawalstneekus weenlihdfigi sawâ tehwischlâ fargafchanâ

nehmis. Sultans atrittuscheem Arme-neescheem atwehlejis pascheem sawu basnizteesu turreht un palikt pawiffam par ihpafchu draudsi un teem atdewis diwas basnizas. Tâpat winsch arr darrijis Bulgareescheem, kas no Konstantinopeles patriarka schelbrufchees. — Muhamedaneeschu swehtreisneeki Mekka pilsehtâ dauds mirstohr, jo tur leels uhdens trubfums peegahjis.

No Afrikas un Asijas. No Kairo pilsehtas, Egipte, raksta, ka schi seema ir tai pasaules mallâ effohr bijuse sawadaka nelâ zittôs gaddôs, — falla steepufehs lihds 40tam plattuma grahdam un Februar eefahlumâ Brindisi ohsta bijuse pilna ar leddu, ka turrenes eedfihwotaji nesinnajuschi, kur dehteos. Korfu fallâs dauds orangu-kohti nosallschi. Dezember, Janwar un Februar mehneschôs mehds Appafsch-Egipte un wiffâ Sihrija jeb Palestihnâ leetus liht, bet schogadd' taïs mehneschôs bijis faufs laiks, tâ, ka Seemet-Afrika faufums un neaugliba walda un turrenes eedfihwotaji pulkeem us Egipti dohdahs, preelfch sew un saweem lohpeem barribu melledami. Sihrija tâpat klahjahs, — lâ reisneeki nostahsta; Jerusalemê uhdena tahds trubfums, ka par truhsi pilnu jamaksajohr 10 franki, jo wiffi awoti effohr isfikkuschi. Beduini, kam Jordanas eeleija un rihtena kalnôs wairs naw ko pahritikt, nomettuschees ap Jerusalemi, kur plinderejohr reisneekus. Salka gan, ka wehlat, nu pat schinnis neddetâs, leels leetus tur wiffur effohr lijis, bet ihsti nesinn, woi teefa. Lai Deems pasarg, ja leetus pawiffam nelihdu, tad tur wiffur bads un pohsts.

No Egiptes. Suêzes kanalê nu effohr tabs klintes no zekka ahra un warroht arr leelaki fuggi zauri braukt. Bet taggad effohr ta braukfehana wehl tik knappa, ka akzijas beedribai leela skahde tur klah, jo ne-eenahsoht tabs rentes, kas par tebretu kaptalu jamakfa, kur tad wehl tabs isdohfchanas katrâ deenâ. Jau no 21ma November lihds 11tam Februar bijuschi waijadfigi preelfch rentu makfaschanas un zittahm isdohfchanahm 6,560,000 franki, bet wairak ne-eenahfuschi, ka 250,750 franki, zaur ko tad beedribai jau pa to ihfu laiku skahde 6,308,250 fr. leela. — Gan zerre, ka us preelfchu tē ta fuggofehana eefchoht wairumâ. Ihsteni waijagohr ismehnesi 120 fuggem zauri eet, kurreu katram 2,000 muzzas leela frakte (10 franki jamakfa par muzzu tē tabs munitas), tad buhschoht lâ waijaga.

No Mexikas. Pahr scho semmi jeb walsti effam tik ilgi kluffi zeetufchi, ka gandrihs warreja dohmaht: tur effohr pilnigs meers. Bet kas tad to dohs. Mexikaneeschi gandrihs lihdsinajami Pohkeem, kas arr tik ilgi traktoja sawâ starpâ un ar nekahdu waldischanu meerâ nebija, kamehr beidsoht winnu walsti panehma un isballija starp zittahm walstehm. Tâ nu Mexikaneescheem arr dauds tahdu aplamneeku, kas wiffi grihb tilt par waldeeneem. Katram schahdam dumpineekam irr sawi palihgi, ar kurreem

tee aplahrt daujahs, semmi un laudis ispohtidami ween, jo deenas-jagtu atrohdahs deesgan, kas newishchodami to labbu strahdaht, tahdeem libdji eet un warras-darbus strahda. Ar tahdeem nu presidentam Suarezam deesgan raises, jo arween larra-spehks jaturra gattaws, dumpineeleem pretti suhticht un tahda wihse gan semmes labflahschana newarr felt. Nupat atkal kahds dumpineeku pulks gabja pohstidams un laudams aplahrt, — pahr to amises patlabban dau-dsina, ka effoht uswarrechts. Generals Eskobedo ar waldischanas larra-wihreem teem gabsees wirsu, dumpineeku generalim 500 wihrus nokahwis, 3 leelgabalus un 10 larra-mantu wahgus nonehmis un to no San Lui Potosi pilssehtas isdsinnis. Kahdas deenas wehlat atkal zittâ weetâ zittu dumpineeku waddonu pahrspehjis, kam nogallinajis 1000 wihrus un atnehmis wiffus leelgabbalus. Arri palkawneeks Galindo un generalis Kamachos zittâs weetâs dumpineekus pahrspehjuschi. Bet woi ar to nu dumposechanahs pagallam isnihzinata? To netizzam wis. Leelala maina të irr ta, ka laudis wehl nemahziti un tumschi.

Zittas jaunus sinnas.

No Nihgas. Lai gan të beesi ween ugguns-grehki gaddahs, tomehr ja-falka, ka tas pehdejais, to nupat 22trâ Merz waktarâ peedsihwojam, irr no-fauzams par leelu ugguns-grehku, kas dauds nabba-geem lautineem nolaupija neween pajumtu, bet arri wiffu nabbadsibu. Moskawas Ahrihgâ, pulkst. 10 waktarâ ugguns tiffa waktâ leelajâ Moskawas-eelâ, kahdâ reepu taifitaja darba istabâ un tad isplettahs us Adojewzowa mahjahm, un mettahs tai turpat tuwu buhdamâ spihkeri, kur dauds mafchu un linnusehflu bij eefschâ uu tad us tahm tuwalahm nahburgu ehtahm. Leesmu karstums bij til warrens un duhmi til beesi, ka jau no tablenes bij gruht tuh-wotees, tomehr muhsu brangeem ugguns-dsehsejeem laimigi isdewahs leesmas sawalbiht, ka dauds tablat netiffa, — lai gan degga wehl ohtrâ deenâ. Par nodegguschahm ehtahm rehkina libdji 60,000 rubtus skahdes.

No Bauskas. Kahdas 6 werstes no pilssehtinas tai nakti no 18ta us 19tu Merz bij leels, breefmigs ugguns-grehks. Laikam zaur neapdohmibu ugguns waktâ tizzis kahdâ ar linneem peeprautâ flehti un no turrenes itt ahtri gabsees us zittahm ehtahm un us riju, kas pilna ar labbibu. Mahjas fainneeks bij aisbrauzis us kahdu firgu-tirgu un ta nelaimie til peepeschi bij usbrulluse, ka fainneeze til knappi bij paspehjuschi sawu behrnu paglahbt; bet sawu labbu krahjumu naudas-papihru un sudrabaleetas leesmahm atstahjuse. Trihs kalpi un weena kalpone bijuschi no leesmahm apstahiti, jo ugguns bij paschas abra-durris sagrabbis; tee gan spehjuschi isglahbtees, bet jau ohtrâ deenâ ais degguma bruhzehm nomirruschi. Kahdai zittai feerwai, kam

nesenn wihrs nomirris, wairis nebijis laika, sawus dirvus behrnus isglahbt, kas zittur gullejuschi, tee nabbadsini sadegguschu un tiffai ohtrâ deenâ, ruhpiigi mellejocht, pee ka mahzitajs bijis par palihgu, tohs par obglehm sadegguschus behrnus atradduschu. Bauskas nakts-waktneeks gan pilssehtas ugguns-dsehsejus peezehlis, bet lamehr tee tahs 6 werstes aisbraufuschu, wairat neatradduschu, ka kuhpedamus gruschus.

No Berlins raksta, ka tur 800 familijas, kas nefur newarroht dsihwes-weetu atrast un tee skaidri palikluschi bes paspahrnees. 800 familijas jau warretu labbi paleelu pilssehtu peedsihwoht, — fur tad tahs të lai nu et? Waldischana nu gan ruhpejotees us wiffadu wihsi darba-mahjâs woi zittâs patwehruma-weetâs teem, kad ne wairat, tal nakts-isduffas weetu sagahdaht. Të lai semmju laudis reds, ka nabbagakeem zilwekeem pilssehtâs klahjahs un lai nedohma wis, ka të ta weegla dsihwe un baggata pahritschana effoht, kas us semmehm truhfstoht. Nemeen Berlinê, bet wiffâs zittâs leelâs pilssehtâs tapat klahjahs.

Zaunakahs sinnas.

No Nihgas, 26tâ Merz. Dsird, ka waktar, 25tâ Merz Jelgawas leeluppê leddus fahjis iszet.

No Pehterburgas, 23. Merz. Nupat sinnamis tizzis, ka augstais Keisers tad, kad karru-wihru munstureschana pee Krafsnoje-Selas buhschoht pabeigta, ar augsto Keisereeni reisofchoht us Krimmu un no turrenes arri Kaukasu apmekleschoht. Papreelich Keisers reisofchoht us Wahjemmi, Emses messelibas awotâ ahstetees un augstohs raddus apmekleht Darmstattê.

No Rehnigsbergas, 25. Merz (6. April.). Waktar puhsdeenâ pirmâis sehgel-luggis Pillawâ atnahjis. No Kopenhagenes sinno, ka leelajâ Beltê un Sundâ leddus deht wehl newarroht luggoht.

No Kopenhagenes, 23. Merz (4. April.). Kambaratungam Sitt us waldischanas pawehleschanu jareiso us Pekinu un Jeddo pilssehtahm, Kihnâ un Japanâ, kur tam winnas waldischanas ja-apfweizina të, ka winnu suhtichts. Burlingame, të darrijis un wehl zittas darriichanas sonfuku un telegrafu labbad ja-isdarra.

Wehl reis: Woi geld dsimtas gruntes pirkt, woi negeld wis?

(Skatt. Nr. 12. Beigums.)

Kad mehs tohs mahjas-pirzejus, kas libdji schim mahjas pirkuschu, apflattam, tad atrohdam, ka winni tschetras daktâs jeb klaffes eedallami, prohti, ka katris pirzis:

1) Pirzejs irr sawu mahju pirzis, bes ka grafis tullê bijis. Pirmu eemalfaschanas naudu, to kungam eemalfahit, no raddeem un draugeem faleenejis. Kâ nu tahds gruntineeks zauri tiks un mahju waldis? — Kungam masinaschanas nauda un prozentes — parradu-dewejeem masinaschanas nauda un prozentes jamaksa. Tas istaisa woi tschetrikahritigu renti par gaddu, kahdu libdji schim kungam par mahju malfaja.

2) Pirzejs par pirmu eemalfaschanas naudu til

25 libds 100 rubt. f. spehjis eemafacht. — Schis pirzejs naw nemas labbaki darrijis kà pirmajs.

3) Pirzejs wiffus wezzus fakraftus grafchus pa fchkirfta jeb flapja fakteem falaffijis un tad til fo spehjis to pagehretu pirmu eemafafchanas dalku nomafacht; bet tad nu arr pats kà isfchauta plinte no naudas tulfch palizzis. — Woi fchim pirzejam labbaki flahfees, kà teem pirmeem diweem? Nemas! — Winnam libds fchim rentes mafafchana par gaddu 8—10 rub f. par dahlderu istaifija, — taggad ta mafinafchanas un prozentes-nauda warrbuht isnahls libds lahdeem 12 woi 15 rub. f. par dahlderu us gaddu. Kur to fadabbuht? — To warr gan fadabbuht, kad tihrumus paleelina, no teem afminus notihri un flapjas weetas isgrahwo, — kad ptawàs zinnus jeb zinnatas nolihdsina un fruhmus un zerrus iszeht, dumbrainas un staigas weetas nofaušina un ptawas paschas pawaffaràs appluddina un apflazzina (zaur dambeem, flufschabm, grahwjeem un grahwifcheem). Bet tas mafsa daudf naudas, un — tahs naw. No ta libdsfchinniga eenahluma til fo peeteel frohna un mahjas-mafsa-fchanas, kalpu lohnes un zittas waijadfibas fo nolihdsinaht. Turflaht wehl ehkas arr ja-aplohpj, un tas mafsa atfal naudu.

Un tomehr newarram wis fcheem pirzejeem pahrmest, ka winni tà pirdami flitti darrijufchi, jeb fazzih, ka winni warrbuht agraki palaidni un isfchkehrdetaji bijufchi, kad naw naudu krahjufchi. — Woi ta weegla leeta, fainneekam no fawas mahjas, kuru winna tehws un warrbuht fcha tehwa-tehwa-tehws walidijis, fchkirtees un pee ohtra kalpa-gangi usnemt? Tadeht arr tahdi pirzeji nelo nebehda par to nastu un gruhntumu, fo paschi fewim ar tahdu pirkfchanu uskrauj; winni zerre us labbeem gaddeem, un — ja Deews, kurra finna un warrà laiki un gaddi stahw, tahdus dohd un winneem palihds, tad warr arr labbi isdohteess. — Kapeh; winni agrafàs laifàs naw naudu krahjufchi, to waini warram arr drihf atrast. Kas preefsch pee;desmit jeb mafak gaddeem atpakkat gan Latweescham teiza, ka winsch tahdus laikus peedfihwohs, kad warrehs fewim dsimtu ihpafchumu (semmes gabbalu) eemantohht jeb pirkf? Sapni arr tas winnam nerahdijahs. Kalposchanas laikà arr fainneekam — un tahdu bij ittin maf, kas to zittadi apdohmaja un darrija — nemas prahtà nenahza, naudu wehrte turreht un kraht; jo preefsch ka winnam nauda gan bij waijadfiga? Kungs til kalposchana pagehreja un ne naudu; kalpus arr nolohneja til ar semmi (feeku-weetahm) un drehbehm, kurras no paschu aitu willas un paschu fehteem linneem pataifija. Behrni arr nebij jastohla, jo tannis laifàs gudriba netikka ne par fo turreta. Tas bij pahrtizzis un laimigs fainneeks, kas Turga deenà fungam ar deenahm parradà nepalikfa. Ehkas buhwefchanas un zittas pee semm'kohpibas peederri-gas pahrlab:ofchanas muischa par fawu mafju lifka

pabarriht. To naudu, kas fainneekam preefsch fahls, fikku-, dsels- un zittu krahmju- un leetu-epirkfchanas bij waijadfiga, fapelnija ar pelnàs (reifàs) braulfchanu, jeb arr preefsch ta bij lahds feeks linnu isfehts. — Tè nu usnahza rentes-laiki un nu fainneekem bij jafahl mannitees naudu pelniht, — un to winni arr darrija; bet no krahfchanas jaw nebij fo runnaht; jo kungs fainneekam kà rentineekam agrafajas palihdsibas no fawas puffes wiffas atnehma. Nu bij fainneekam peh; kontraktet til un til ehfu ja-usbuhwe un til un til daschadas pahrlabboschanas pee ehkahn un laukeem ja-isdarra un t pr. Kur nu tee rentes-laiki libds 12 jeb 24 gaddeem bij pastahwejufchi, tur fainneeki bij gan warrejufchi lahdu rubbutus pee mallas list; bet tahdu muischu Widjemmè irr maf. Bet tahdu irr daudf, kur fainneeki til 6 gaddus ween dabbujufchi us rentes dsihwoht, kad tuhlin mahjas tilfa pahrdohsas. Til ihfà laikà, faprohtams, fainneeki no naudas nekà newarreja eekraht, — un tadeht naw jabrihnahs, ka daschs fainneeks, kas warrbuht jaw drihf muhschu fawà mahjà nodfihwojis un to brangi uskohpis, negribbedams fawus fweedrus un fawas puhles ohtram atstah, nahju ar tulfchu malku apnehmees pirkf.

Bet kur lai nu atrohdam padohmu, ar fo naudas-tulfchineekem palihdscht pee mahjas-pirkfchanas tift? — Daschs warrbuht atbildehs: nu, lahda tur wehl padohma waijaga? — kas nespeh; pirkf. lai laichahs til no mahjas walfà un negaida, kamehr zaur bankrotti fawas mantas isputtina. Tahds padohms warrbuht buhtu gan riktigs, bet woi winsch irr labs, to wis netizzam. Tad jaw ahsemneeki — kà tas jaw lahds walstès notizzis — warretu mums preefschà steigtees un pa muhsu widdu mahjas pirkf. Tadeht ihsts Latweets, kas fawu tautu mihto un zeeni, tahdu atbildi wis nedohs.

Mellefim, tad arr padohmu atraddifim. Ta padohmu isdarrifchana stahw pahrdeweju rohkas. Mums fchkeet, kà:

Pirmajs padohms buhtu fchis: kad dsimtlungi to pirmu eemafafchanas-naudu nepagehretu til leelu, un tad arr to mafinafchanas-naudu us ilgakeem gaddeem noliftu. Woi tad lai tee tehwi, tee taggadiji mahjas pirzeji, ween to gruhntumu nefs un par faweem fuhreem fweedreem nelo labbu nebauda? Tee behrni, winnu mantineeki, arr warr fawà laikà wehl lahdu dalku par fawu mahju mafacht, — tad winni sinnahs, kà ar fweedreem pelnita maife smette un faprattih; fawu wezzaku peemianu gohdahht.

Dhtris padohms buhtu tas: kad tahdi dsimtlungi, kuru fainneeki til ihfu laiku ween wehl mahjas us rentes kontraktehm turrejufchi un tadeht wehl no naudas tulfchi, teem tautu zaur ilgakeem rentes-gaddeem eedfihwotees un tad mahjas pahrdohsa. — Wehs Widjemmè pasihstam lahdu leelfangus, kas

nemas nepagehr, ka wiffas walsts fainneeki fawas mahjas tuhlin un weenā reifā nopirk; bet wiini pahrdohd mahjas pa weenai un tam, kas pats pehz pirkšanas praffa. Tahdus fainneekus, kas fawā eespehschanā wehl wahji, wiini pee pirkšanas arr nepeesch, bet pazeetigi gaida, kamehr paschi to pagehrehš. Tahdeem leelkungezm peederr muhsu tautas pateiziba!!! — Woi tas nebubtu labbi, kad wiffi mahjas-pahrdeweji tā darritu??

4) Pirzejs irr tahds, kas to noliktu pirmu eemalfaschanas-naudu pilnigi jeb arr pahr to wehl wairak eemalfajis un tad wehl kahdus simtus mahjā paturrejis, ar ko semmi labboht. Pahr scho, ne arri pahr teem retteem, kas wiffu pirkšanas-naudu nomalfajuschi, schē nemas nerunkasim, ne arri scheem muhsu padohms wajadsigs, — winneem pascheem irr padohms kullē un galwā, — wiini warr dsihwoht laimigi!

Beidsiht luhdsam rakstitajus, un itt ihpaschi tohs, kas jaw lihds schim ne-apnikfuschi pahr mahjas-pirkšanasahm ar fawu galwu un spalwu publejuschees, — mums schinni leetā us preeschu plaschakas isflaidroschanas un labbas padohmus pasneegt.

R—y.

Rā Latweeschi, Lihwi un Iggauni dsimt-buhšchanā krittuschi.

(Stat. Nr. 9.)

Iggaunu wehrdsinaschana.

Iggauni schinnis semmēs tolait' bij ta stipraka un firdigaka tauta. Wahzeescheem ar farru pee winneem tik weegli wis neweizahs, jo winneem daudsreis mettahs par palihgeem Ghsleeschu un Kubri. Pirmajōs gaddōs tee katurreis, kad Wahzeeschi winnu semmei uskritta, atreeba ar to, ka tee atkal uskritta Lihweem un Latweescheem. 1212tā gaddā bads un mehriš, kas abbejus spaidija, tee trihs gadus meeru turreja. Bet tad Wahzeeschi pirmee farru atkal eesahka un kad tas schoreis teem labbi isdewahs, — tad biskaps Alberts tuhlin to semmi dallija, weenu dattu few, ohtru sohvena-brahteem un treschu biskapam, ko winsch tuhlin eezehla preesch Iggaunu semmes. Bet Iggauni drihs atkal tik dauds spehka salassija, tā dohmaja wiffus trihs eenaidneekus no fawas semmes isdsiht un teem pateesi arr' tik taht isdewahs, ka biskaps Alberts wairs newarreja zerreht, ar fawu spehku tohs uswarreht; tadeht winsch raudsija spehzigalus palihgus, kas lai preesch winna to isdarra. Prohti, winsch usaizinaja Dahnus, lai schee kristigu tizzibu Iggaunōs eeweddoht. Dahnu kehniusch Waldemars tas ohtrais 1217tā gaddā ar warrenu farru spehku eekritta Iggaunōs, uwarreja leelu semmes dattu, buhweja pillis un pilsehtas un sawcem leelmannem un farrawaddoneem peeschkibra dsimt-gabbalus. Tā nu Alberts un wiina sohvena-brahki nebij wis wehseju-

schees, lai zitti to paturretu, ko wiini preesch fewis bij kahrojuschu. Tapehz wiini arr zittus semmes gabbalus plehsa preesch fewis un zaur to ar Dahneem sagahja leelā naidā. Iggauni to nomannidami 1221mā gaddā, fanehmahs atkal spehka, lai warretu to trihsahrtigu juhgu nokrattiht un winneem arr tik taht isdewahs, ka ihfā laifā Dahneem wairak nefas ne-atliffa, ka tik Nehwale ween; bet kad Albertam un sohvena-ordenam arween jauni palihgi peenahja no Wahsemmes, tad nabbageem tik ilgi wahrdsinateem Iggaunem pehdigi arr' peetruhka jauda, scheem atturretees. Kad tee wairak reijas atkal bij kahwuschees ar Wahzeescheem, paspehledami ween, tad Wahzeescheem isdewahs aplehgereht, uswarreht un ispohtiht to Kreewu pilsehtu Turjewu, taggadeju Tehrpatu, kur Iggauni bij sapulzejuschi fawu pehdejo spehku un sakrahjuschi fawu labbumu. Alberts scho pilsehtu tuhlin eeswehtija par biskapa sehdekli, kur fawu brahli par biskapu eezehla un tam peeschkibra to treschu dattu no tahs eekarrotas semmes.

Ar Tehrpatas uswarreschanu eesahlahs pawiffam zittada buhschana preesch scho semmju wezzeem eedsihwotajeem, bet schi jauna buhschana bij ne-taisna un behdiga. Tapat tā Iggauni fewi aistahwedami, tā atkal Lihwi un Latweeschi fawu pehdeju spehku Wahzeescheem par palihgu dohdami bij isnihzinajuschu un tadeht nu arr' tee tikka usflattiti un turreti par tahdeem, kam pee schahm semmehm wairs nefahda datta ne-effoht un ka winneem tē nefas nepeederroht.

Dahni pee wiffas tahs plehschanahs neso ne-eemantoja. Turpretti ta sohvena-brahku beedriba teem 1227tā gaddā nonehma arri Nehwali, tā, ka biskaps Alberts, ja tahds pats apstulbohts lihds fawam galam paliffa, wehl fawā mirschanas-stundā 1229tā gaddā warreja preezatees, ka winnam neween to Lihwu, Latweeschu un Iggaunu wehrdsinaschana tik labbi isdewusehs, bet ka arr laimejees Dahnus peekrahpt.

Bet tas pats eemestis, zaur ko winsch dohmaja Dahnus pawiffam no Iggaunijas aisraidiht, tas pats winnus jo drihs atkal atwedda atraktak. Winsch bij dauds darbojees us to, lai winna sohvena-brahku beedriba tiftu saweenota ar Wahsemmes beedribu. Bet schi sabedroschanahs nebij tik weegla tadeht, ka scho sohvena-brahku neganta dsihwe bij wiffur ispaudusehs; tomehr tas notikka 1237tā g., astonus gaddus pehz Alberta mirschanas, bet ar to sinnu, ka lai Iggaunu-semmi, — tik ne Tehrpatu un Pehrnowas aprinki, — dohd Dahneem atpaktak. Waldemars nu 1238tā gaddā Iggauniju atkal panehma un isdarrija fawu agraku darbu lihds gallam un sawcem leelmannem lihds ar dsimtahm gruntehm dewa brunneeku tecfas. Wairak nekā simts gaddus bij Iggaunija weena no tahm baggatajahm Dahnijas gubernijahm; — bet tē ar reisi tee aplaimoti leelmanni, kam beegalliga warra-pahr semneekem

bij rohlâ, — bij eedohmajufchees, no Dahnu wirf-waldifchanas pawiffam atrautees un brihwu republiku eetaiffiht. — Iggauni to labbati bij fapratuffchi un tif lo leelmanni bij atfazziufchees, tad tee 1343schâ gaddâ weenprahtigi fazehlahs fahjâz, ispobstija wiffas brunninecku pilles, leelako dattu brunninecku nofitta un aplehgereja Rehwali un Hapsali. Istrauzetee luhdja palihgu no Widsemmes brunninecku meistera un tas ar warrenu pulku fiedsahs llabt. Iggauni fubtija tam wehstneekus pretti, un fohlijahs, winnu ordenam padoh-tees un ifgaddâ leelus mestus maksabt, ja tas winnus tiffai atfwabbinatu no teem fivfcheem muifschneekem. Brunninecku meistars wiannu padohmu nepcehema wis un pee Rehwaless muhreem notiffa leela faufchanahs, fur wiff Iggaunijas fpehts, 9000 wibri, tiffa aplauti. Gan wehl pa Ghesles fallu un zittahm weetahm nemeers ilgali trakfoja, bet arri tur drihs to apluffinaja ar affins-isleefchanu. Iggaunija padewahs fohbera-brahku ordenam, tas apstiprinaja brunnineckem un pilzsehtahm winnu preefschejas teefas un Iggauni — kas wehl bij pahri atkiffufchi — kitta atfal muifschneeku warrâ, fâ agraf un tee ar winneem atfal warreja darriht, fâ patiffa.

(Us preefschu wehl.)

Wahr ffohlu preefsch furlmehmeem.

No mahz. Moltrecht.

Za weeta, fo preefsch ffohlas Latweefchu furlmehmeem mellejam, taggad atrasta, prohti Sallaspilli wezzâ pastes mahjâ, pahri werstes no Nihgas-Dinaburgas dselsu-zelka, fur ar Deewa palihdsibu 1. August schinni gaddâ ffohla taps eefahkta. Pirmâ gaddâ wezzakeem, kas fawus behrnus tur leef ffohloht, 100 rubl. jamalfa, us preefschu zerejams, fa par lehtaku maksu warresim behrnus ffohlâ eenent. Luhdsu, lai wezzaki, kas fawus behrnus schinni gaddâ tur gribs ffohloht, drihsumâ pee schahs ffohlas ffohlas-kunga Aboling Rihgâ, Ritter-eelâ N 6 peeteiktohs.

Zaunâs-pehdâs tu, mihsa Latweefchu tauta, ar scho ffohlu staigafi, jo tahda ffohla lihds schim nau bijufe. Kaphez newarreja pa wezzam palift, woi agrafi ar nau deewsgan furlmehmi behrni bijufchi muhsu starpâ, woi tee ne palifta par gohdigeem zilwekem un rittigeem strahdneekem un dsihwoja meerigi un fatizzigi? Newarreja wiff pa wezzam palift, jo tas buhtu Deewa schehligam prahtam pretti bijis, kas grihb, fa wiffi zilweti muhschigi tohy isgahbbi un fa wiffi nahku pee pateesibas atfifschanas (1 Tim. 2, 4.), tadeht arri wiffi, kas garra zeetumâ, fehpyami un apmellejami. Nam gan firds neflahypstohs pastarâ deenâ no ta schehliga Kunga muttes fadsirdeht to wahrdu: es biju zeetumâ, un juhs effat manni apmellejufchi (Matt. 25, 36.). Scho wahrdu ne tad ween fadsirdesim, kad kohpufchi buhfm tohs, kas fawu grehlu deht laizigâ zeetumâ, bet arri tad, kad kohpufchi buhfm tohs garra zeetumneekus un puhlejuschees tohs ar Kristus gaisminu eepreezinah un no sawa garra zeetuma iswaddiht. Schis garra zeetums dauds gruh-tati zeefchams, nekâ zits zeetums; tadeht kristiga draudfe arri pastahwigi nomohdâ un puhlejahs wiffus fahdus nabagus zeetumneekus apkohpt, tadeht winna isfuhf' fawus wehstneefchus pee paganeem, Ruhdeem un Turkeem, tadeht winna strahda fawu swehtu missiones darbu arri paschâ kristigas draudses widdu pee wiffeem, kas sawâ garrâ, jeb sawâ dwehfete wehl zeetumâ un nefst teem to preezigu sinnu

no tahs pestifchanas zaur Kristu muhsu Kungu. Tahdi noschehlojami, kas sawâ garrâ fâ fâ zeetumâ, arri irr tee nabbagi furlmehmi. Gan Deews arr winneem dewis azzis, wiffu jaukumu, ar fo Deews scho pasauli pufchkojis, usflattihht, bet no firds pilnibas mutte teem newarr runnah, tee newarr zitteem ar wahrdeem fawu preeku eefsch ta Kunga isteift. Gan Deews arr winneem eelizzis fawu pulstentiti firdis, to sinnamu firdi, bet fa fchi sinnama firds teem pahrmett winnu grehkus un tohs par scheem grehkeem norahj, tad tee sawas firds gruhfibas newarr is-teift nefst behrnu fahrtâ, saweem mihskeem wezzakeem nedi pee-augufchu fahrtâ, saweem mahzitajeem. Gan Deews teem arri dewis fawus swehtus wahrduz, bet tee nefwehi winnus dsirdeht, jo tee irr furli, ir tee wehl nefwehi paschi Deewa wahrduz lassihht, jo tee no masahm deenahm nemahziti un neweens nau puhlejees, tohs pee lassifchanas peewest. Stweens, kas ta Kunga wahrdu peefauks, dsihwohs muhschigi. Tad nu, fâ tee peefauks, eefsch fo tee ne irr tizzejufchi? Bet, fâ tee tizzehs, no fa tee ne irr dsirdejufchi (Reem. 10, 13 14.)? Woi nu nenahfahs, scheem saweem nabbageem brahkeem palihdsieht pee winnu dwehfelchm, fa tee warretu ta Kunga wahrdu peefaukt un zaur to muhschigi dsihwoht! Zeefcham, tas nahfahs gan Kristigai draudfei arri schinni leetâ rohlu pee arfa peelift un neflattitees atpaffat. Tadeht, mihsa Latweefchu tauta, tawa un manna Kunga Jesus wahrda, luhgdams tewi luhdsu, apflazzini arr scho jaunu, eefsch Deewa eefahkta darbu, apflazzini scho pirmu Latweefchu ffohlu preefsch furlmehmeem ar sawahm dedsigahm aishlufschanahm un peepalidfi schai ffohlai ar sawahm dahwanahm. Pirmâ gaddâ preefsch schahs ffohlas gan lihds 2000 r. f. buhs wajjad-tigi, un zittâs gaddâs arr drihs pufte no pirmahm isdohschanahm isees. Kapitala numis preefsch schahs ffohlas nau, kristiga mihslestiba winnu ezehlufe, kristiga mihslestiba winnu usurrehs. Mahjas weefa apgahdneeti, fâ ifkatrs mahzitajis labpraht dahwanas preefsch schahs ffohlas fa-nemm, fâ jau (M. w. Stâ Nri.) bija lassams. Bet tas schehligais Kungs lai swehtitu scho winna zeefchanas laifâ eefahkta darbu, lai winna frusta swehtiba arr furlmehmeem zaur muhsu puhlehm rohla nahku.

Labbibas un zittu prezzu tirgus,

Rihgâ, 28. Merz 1870.

M a f s a j a p a r:

1/3	tichtw.	jeb 1	puhru	lweefchu	4 r. 60 f.	
1/3	"	" 1	"	rudju	2 " 75 "	
1/3	"	" 1	"	meefchu	2 " 10 "	
1/3	"	" 1	"	ausu	1 " 25 "	
1/3	"	" 1	"	rupju rudju miltu	2 " 40 "	
1/3	"	" 1	"	bihdeletu rudju miltu	— " — "	
1/3	"	" 1	"	lweefchu miltu	4 " 50 "	
1/3	"	" 1	"	meefchu putraimu	3 " — "	
1/3	"	" 1	"	geifku putraimu	4 " — "	
1/3	"	" 1	"	ausu putraimu	4 " — "	
1/3	"	" 1	"	fienu	3 " — "	
1/3	"	" 1	"	lartuppelu	1 " 25 "	
1	puddu			feena	— " 30 "	
1/2	"	jeb	poheu	dseljes	1 " — "	
1/2	"	"	"	appinu	— " — "	
1/2	"	"	"	sweesta	4 " 60 "	
1/2	"	"	"	tabaka	1 " 25 "	
1/2	"	"	"	frohna linnu	— " — "	
1/2	"	"	"	bralka	— " — "	
10	puddu	jeb 1	birtaw.	frohna linnu	36 — 50 "	
10	"	" 1	"	bralka	— " — "	
1	muzzu	linnu	fehllu		9 " — "	
1	"	fillu	lasdu	muzzâ	13 " — "	
1	"	eglu	muzzâ		12 " 50 "	
10	puddu	(1 muzzu)	farfanahs	fahls	16 " 30 "	
10	"	"	rupja	baltahs	fahls	16 " 20 "
10	"	"	smalkas	baltahs	fahls	— " — "

No jensures atwehlehts.

Rihgâ, 27. Merz 1870.

Atbidedams redaktehrs A. Leitau.

Sluddinafchanas.

Wissen muischā pee Limbaschem teel us Jurgeem 1870 mellehts peena-rentineels preefch 35 slaujamahm gobwihm. Klabhtalas sinnaš isdohs turrenes muischāš waldischāna. 2

Sallaspils muischā, 1½ werstes no Stohpin muischāš dselsu-zelka statšiona, weens kallejš warr weetu dabuht. Turpat arri isrenteja weena dsihwojama ehla ar 2 istabahm, las jittreis apdsihwoja arestantu weddeja saldati. Skaidratas sinnaš pahr to wissu isdohs Sallaspils muischāš waldischāna. 1

Kabda jakš-beedriba melle labbi mahjitu sunnu-puifi, jeb pikeeri. Skaidratas sinnaš pahr to dabuhts krohnamantineela-eelā Vflug mahjā, 3 treppe augščā pee W. Scheluchina. 1

Weenu neprezjetu gobdigu stabrastu, lam warr usitzjeh wissu mahjas-bubščanu un darbu rihkoschānu, melle Ahdaschu mahjitajs; kad grihb, winnu warr pahrakstihst pee scha pagasta, las rekruschu nedohd. 1

To maschihnu-bohdi jeb magasihni, kur ahr-femmes semmfohpibas maschihnas pahrdohd, Zeklab-eelā M 1 un to libdš schim A. Siebert lungs turreja, taggad tas peeminnehts A. Siebert lungs irr atstahjis un to taggad irr usnehmis C. A. F. Frisk lungs ar sawu draugu Eigen Wieprecht un to magasihni turrefchoht sem ta wahrda: 1

Frisk un Wieprecht.

Schee jauni bohdes lungi apsohla to libdschin-nigu andeli un kommissiones darrischānas ar jaunu spehlu us preefchu tāpat usitzjami un fatram patihlami isdarriht, tā tas libdš schim notizis sem A. Siebert lunga waddischānas. 1

No Krohna Wirzawas pagasta-teefas teel zaur scho wisseem, lam patihlomas dehl webrā nemschānas sinnaš darrihst, ka 7. April f. g. tee deenest tillabb no prezjeteem tā wisswairal no neprezjeteem galwas-naudas parradneelem, preefch pufšdeenas pee schihs teefas wairalfohitajem tiks isdohti. 1

No Sawenes pagasta waldischānas tohp wisseem, lam waijabsigs, par webrā liffchānu sludbinahst: la schejenes pagasta teefa til zeturdeenas un pagasta wezjalais til peektdeenas, illatā neddelā preehchpufšdeenas laikā, sawas ainmata darrischānas pagasta nammā noturrehs un ta zittās deenas neweens netaps peenemts. Sawenē, 20. Merz 1870. 1

14. April f. g. tiks Mustu muischā, kurra irr Limbasches basnijdraubē, weena leelala dalka muischāš darbu sirgi, wisswairal no Jggauunu sortes, us ofjioni pahrdohiti. Us pagehreischānu tiks tee sirgi prett malfu libdš Jurgeem muischāš barroti. 2

Rihgas Latweeschu labbdarrischānas beedriba sinnamu barra, ka tahs leetas preefch islohsefchānas irr edsamas Latweeschu beedribas nammā, un swehtdeen 29. Merz f. g. peh pufšdeen pullst. Atros islohsefchāna turpat fahfsees. 1

Trikates dr., Teepeles muischāš wehjdširnewas irr no Jurgeem 1870 us renti dabujamas. Klabhtalas sinnaš turpat. 1

Par webrā liffchānu.

Grahmatas preefch Stolbes muischāš, tā arri preefch Stolbes pagasta no scha laika jafubta pahr Zehfim un ne wairē, tā libdš schim, pahr Straupes pasi. 1

No Jurgeem f. g. tiks Limbaschu pilsmuischāš „Reijas krohgs“ tā arri mohderefchāna isrenteti. Klabhtalas sinnaš dabuhts pee muischāš waldischānas. 1

No polizejas atwehlehts. Drillehts un dabujams pee dilschu- un grohmatu-: rikketaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera-basnjizās M 1. 1

Kahdā 7 werstes no pilsehtas buhdamā muischāna teel patlabban apstrahdabt eefabhtas semmes dalkas, par 20 libdš 50 rubkeem yubra-weeta, pahrdohitas. Klabhtalas sinnaš pahr to isdohs Saslāukā Dr. Boffe. 2

Weena mahja ar 4 puhru-weetahm semmes teel pahrdohita, woi isrenteta Seepneek-lalnā M 28. Klabhtalas sinnaš dabujamas Starr lungu zigorinu fabriki Tohrna-lalnā. 1

Pahrdaugawā irr weena muischāna, lam 200 puhru-weetas semmes, woi nu pa dalkai, jeb pawissam pahrdohdama. Klabhtalas sinnaš schinni Merz mehnefi warr dabuht Saslāukā tā mahjā, kur slimmeelus ar uhdeni ahrste. 1

Weens krohgs ar semmi un plawu, tā arri smehti warr Beberbeck m. us ihri dabuht. 1

Moskawas Ahr-Rihgā, Rattolu-eelā M 20, pretti brishw-kappeem irr weena masa mahja preefch submannem isihrejama. Skaidratas sinnaš isdohs Ernst Plates l. drifku-nammā. 1

Jaun-Kempes muischā, Sigguldes basnjizās draubē, tiks 23. April muischāš-lohpi us ofjioni pahrdohiti. 1

Walmeerā.

Wisseem manneem draugeem un pasibstameem daru sinnamu, la es no 1. Februar 1870 sawu bobdi esmu pahrzehhts eefsch B. Rey lunga mahjas, leelā Pehterburgas eelā prettim tam linnu-lohpmannam B. Elias. Pee mannim warr dabuht wiffadas kartunes un willanas drehbes, tā arri gattawas melnas dubbullstoffs mantelus un wiffadas gattawas wihpreefchu drehbes, dublani laschotōs, Kurjemmes willu un lehtu watti, wiffas tahs leetas apsohlu par wisselehtatu zennu pahrdohit, tā arri iwarru un mehru riltigi doht. 1

A. Tschernow, lohpmannis no Tschypatas. 1

Dahrfa fehklas

wiffadas, prifchāš un labbi dihgroschāš no labdahm sortehm tā: lahpositi, burfani, pehtersflias, zigorini un daschadas sortes gurku, kurbischu (putras abholu). Turku puppu, zultur firnu, dauds un daschadas sortes pukka un t. pr. par lehtako malfu pee mannim dabujamas. — Apsohlu arri sawus draugus (lundes) apmelleht ar sawahm fehklahm tā jaw libdš schim. 1

Joh. Drill, dahrsneeks, Grasdohne. 1

Wissulabbakohs farlanu un baltu abbolina-, timoti-, rai-fahles- un wihku fehklas, wiffas isprohwetas un par dihgoschahm atrastās, tā arri supersofstatu warr dabuht pee 2

Georg Thalheim (agral Roehnle un beedr.), Kerkowius nammā ais rahtuschā. 2

Jahna fehklas-rudsus

warr dabuht pirkt 4 rub. f. par mehru Zeemalbes muischā, stary Daufku un Jelgawu. Apstelleschānas us scheem rudseem warr arri nodohit 2

Karl Kr. Schmidt kantori. Rihgā, 10tā Merz 1870. 2

Widsemmes

Paifa-grahmata

us 1870tu gabbu

ar Garlieb Merkela bildi

eeseeta nu ne-eeseeta wehl irr dabujama mannā drifku-nammā pee Pehtera basnjizās. 1

Ernst Plates. 1

J. S. Wickel un beedra wihna-pagrabā

Wehwer-eelā M 11, Rihgā, warr dabuht wiffadas sortes ahrsemmiu wihna, rumma, konjaka un t. pr., prezje ittin labba un dabujama par lehtako tirgu. 2

Mannā bilschu- un grahmatu drifku-nammā pee Pehtera basnjizās warr dabuht gaušchi smulti eeseetas 2

Dseefnu grahmatas,

apseltitās par 2 rubl., ar apseltitu wahku par 1 rubl. 50 lap. un neapseltitās par 1 rubl., (kas weenu dseefnu grahmatu pirl, dabu weenu lasfamū grahmatu usdewahm), tā arri Widsemmes un Kurjemmes Spreddiku-grahmatas, Geografijas, Rehkiuu, Dseefnuun- un zittās labbas Latweeschu grahmatas. 2

Ernst Plates. 2

Melnas degadeeretas willanas schahohres, no 1 lap. par ohlekti un t. pr., tā arri daschadus fauleschirnu troddelus warr lehti dabuht pee sibda-, knopju- un troddelu-taifitoja Adamsona, Marfall-eelā M 4. 2

Labbu flinti par lehtu malfu warr dabuht pee N. Tabusch, pretti Holma wadmallas fabrikim. 2

Islohsefchāna tahs 33. Pehterburgas lotterejas irr 16. April. Lohses, us kurrāhm 4000 winnefi, leelalāis 50,000 rubl., irr wehl dabujamas Jelgawā, Pastes-eelā M 20, pee 2

Th. Walter. 2

Labbu faldu-, tā nosauktu kweeschu-allu un kwassu, warr dabuht tā bruhfi leelajā Kallei-eelā M 8 pee 2

N. Neudahl. 2

Tee no semmturcem jau pa dascheem gabdeem bruhketi un par derrigeem atrastu druwu-mehfli (pubrette), las arri lohti derr preefch linnu-laukeem, par 2 rubkeem birtawā dabujami Waslawas Ahr-Rihgā, Lehger-Balisadu-eelā M 51 pee 2

C. Schumann. 2

Gummi-kallofchāš

no labbakahs sortes ar weeglu un fltu ohderi, preefch dahmahm un lungeem, tā tā arri smalkas 1

lungu-gamafchāš

laffeeretas un no sirgu-ahdas un ferrejami sah-baki preefch dahmahm, no labbakas prezjes pagattawoti, stipri un glihti sirahdati, teel peedahwatas leelā pulkā un par lehtu zennu no 2

P. J. Belikanow, Kalku-eelā M 9. 2

Kaufetas-dselles krufstus 7

ya wiffadu tirgu un no wiffada leeluma irr gat-tawi un teel ahtri pataifiti pee 7

Man un beedra, Sinder-eelā M 2. 1

Wolmeerā.

Wahritu firniifu no labbakahs sortes pahrdohd 1

S. Trey. 1

Weena klaweere teel pahrdohita par 65 rubkeem pee lohpmanna C. G. Dentschel, Walmeerā. 1

No Reischu Stalben mahjas irr tai nakti no 16. us 17. Merz f. g. weens Lohdeeschu (Mekhlū) Kellast mahjas faimneefam peederrigs tumfaji bruhns 6 gabbus wezs sirgs no 100 rubkeem wehribā, ar krehpehm us labbo puifi, isjuddis. Kas par to warr pee Lohdes walstis waldischānas jeb Kellast faimneeka staidras sinnaš doht, dabu labbu pateizibas algu. 1

Vasemmibas skohla.

(Statt. *N* 12.)

Tatſchu Pehters apgahja ar muhku mihtigi; kad tas ar Pehteri ſahka laipnigi ſarunnatees, tad ſchim tabs apgaismotas dohmas ſchabwahs galwâ, muhku paſchu par Katschinaſ grehku ſubdeſchannu izwaizagt un turflabt muhku izprohweht, wai tas pateſi winna ſewas mihleſtibu bes prezzeschanas dohmahm naw mannijis.

Tâ Pehters ſtabſija ar wiſſu ſawu ſuhrmanna weiklibu un izmannibu, ka dâs ehrmotâs ſpibles winnu Katschina, ko gan muhks kâ naburgu meitu jaw labbi paſihtobt, celikkuſe, un ka wiſch jaw ſen gribbejis no kahda garrigneeka padohmu tai leetâ dſirdeht. Wiſch izſtabſija wiſſu, ko Katschina teikufe, bet tik ar to pahrgrohſſichannu, ka Katschinaſ mihleſtiba bes prezzeschanas dohmahm newis Franziſkaneefcham, kaſ winna preeſchâ ſtabweja, peeſehruſees, bet kahdam zittam, kaſ jaw mirris. Bonawentura, kaſ jaw ar muhku meefu un dwehſeli peedſimmis, klaufijahs izbrihnijees, bes ka kahdu pahrehr;chanohs us winna gihmja manuitu; pehdigi wiſch iſſauzahs: „Zuſſu ſewwa gattawa pehrle, un jums peenahktohs gawilleht, ka winna jums tahdu nemeeru darra. Winnai irr ta ſmalſaka ſinnama ſirds, ka winna jums ſawas dwehſeles kailes atſlahja tai azzumirkli, kad tabs atmohdahs, nebehdadama, ka winna jums kaſſu deenu mahltainu padarra arri nebehdadama, ka us winnas paſchâs arri chna friht tai ſtundâ, kad ikweena ſewwa ſawam wihrum tik wiſſgahſchaki grihb atſpirdht! Bitta ſewwa buhtu kluffu zetufe lihdj iſdewigaku laiku, wai pawiffam. Bet juſſu Katschina taiſahs par grehziſneezi no tibras ſirds ſchkihtlibas. Bruhte, kaſ bruhtes frohni us ſaweem grehſeem dohma, irr glufchi retta, bet pawiffam tahda bruhte, kaſ atara un kaſſu meelaſta ſtarpâ bruhtganam ſawus grehkuſus iſſubhdj, es tizzu, wehl nekuhs Lorchas pilſſehta bijuſe, kamehr pilſſehta buhweta. Ka winna juhs tâ mohzija, taſ irr taſ labbakajs puhz, ko winna jums wareja eeweft; — bet taſ arri arweenu labbi, ka taſ draugs jaw mirris.“

Pehters gabja nofaunejees, bet arri meerigats prohjam; wiſch tik muhka wahrduz daudſmaſ pahrgreſa, kad par teem dohmaja, ſazzidams: „Taſ taſ wiſſlabbakajs, ka taſ draugs par Franziſkaneeti palizzis; teefcham taſ tibri labbi, ka Katschina manni tâ apbehdinajuſe.“

Bet daſchurciſ winnam arri zittas dohmas nahza prahtâ, un wiſch dohmaja, ka wiſſai wahriga ſinnama ſirds tikpat wahja warr buht kâ wiſſai newahriga. Tatſchu ſawai jaunai ſewwai wiſch nelikka neka no ſawahm dohmahm manniht, bet paneſſa winnas muhkiſgu, baitodamu paſchu mohzidamu

iſturreſchanohs ar pazeetibu us ſpreddika perſchinnu dohmadams: „Swehtigi tee lehnpahrtigee!“

Pa to ſtarpu Katschina bija par kreetnu ſaimneezi palikkufe un eewedda klohtera kahtibu arri ſuhrmanna mahjas buhſchanâ; ſawu wihru winna mihtoja kâ laulatai draudſenei peenahzahs.

Tikka wihra ſuhrmanna ammatſ winnai nepatikka, un winna mohzija wihru daudſreij ar luhgſchannahm, lai wiſch no ſawa ammata atſtabjotees, un lai paturoht til ſemneeka un wihtkohpja ammatuſ. Suhrmanna darrifchannas winnai daudj trohſſna darroht mahjâs; trohſſni winna, ar klohtera kluffibu apradduſees, newarreja pazeet. Wiſſpapreeſch winnai taſ nepatikka, ka ſuhrmannam daudj ar kohpmanneem jatinnajahs; ſuhrmannis ſtrahdaja preeſch tirgoſchannas, un winna bija klohteri mahziuſees, ka tirgoſchana krahpibu iſperrejoht un mihtſtu dſihwoſchannu iſaudſejoht. Winnai pahrfrehja arweenu ſchaulalas par fauleem, kad dſirdeja ſuhrmannu puifchus beedeewigi lahdoht un ſirgus ar pahtagu fittoht, ka ſkann ween. Katschinai bija ſmalſka, mihtſta ſirds. Winna neſpehja ne muſchâs nonahweht, kaſ no ſirgu ſtafkeem iſtabâ celſchâ lauſahs; winna iſdſinna muſchâs pa weenu lohgu, kamehr tabs pa ohtru atſtal atpaktal nahza; — kad lectuſ lija, tad winna jaw lohgu atdarrija, lai ohdes ahra ſlapjas neteekoht.

Suhrmannis gan palihdeja ohdes tik laipnigi ahra iſraidiht, zil wiſch ſpehja; bet pee ſewis wiſch taf dohmaja, ka tahda mahziba par daudj ſmalſka; winnam bija ſw. Urkiſ, kaſ nekahds ſliktſ ſwehtajs bijis, un kaſ taf neween dſihwedams ſchurfas un peſſes nahwejis, bet arri taggad pehz nahwes tahduſ rutnuſ iſedeldejoht, ja winnu peefauz palihâ, Pehteram pa prahtam. Pehters netaupija tapehz wiſ dundurus un ſpahres, kad tee winnam ſirgus kohda, bet neſitta tohs ar pahtagu; winnam bija ſirgi mihtaki neka ſpahres.

Tomehr wiſch nebuhtu neka no Katschinaſ behdahm par ohſchu liſteni iſtaiſijis, ja ſchi tik ſuhrmanna ammatu nebuhtu tik warreni niſzinajuſe. Winna weztehwi bija jaw ſuhrmanni bijuſchi, un wiſch patſ tahdâ wiſſe bija dubbultigi par ſuhrmanni dſimmis.

Wiſch brauza taiſnigi ar wihtu par kalneem un grahwahm, bes ka us zetta wahtis zauruminuſ appaſch ſtihpahm urbtu un kahdas puddeles zaur ſalmu noſuhktu; ja pahrdeweje ar wihtu ſew ne taiſnigu mantu krahj, wai ja pirzejs peedſerrahs, taſ taf nebija winna grehks.

Pehz kahda laika Pehters faſtappahs atkal ar muhku, ko wiſch wairſ til gauſchi nereeba; jo wiſch bij atraddis, ka Bonawentura proht it labbi dwehſeles ahſteht; jo taſ, kaut gan nebija pawiffam winnu no ſirds ſchnaugcem atſwabbdinajis, tatſchu bija daudſmaſ atwakkinajis. Tapehz wiſch uſteiza Franziſkaneefcham ſawu labbu ſewwu, kad

schis waijaja, kà winnam taggad laulibâ klabbjotees, bet fuhdsejahs arri, ka Katschina fuhrmannâ ammatu nizzinajeht, un isstahstija jo smalki, ka Katschina tif smalka effoht, ka nespchjoht ne ohdi nonahweht.

Muhls eesauzahs: „Kahdu nenopelnitu dahrgu mantu juhs taf ar sawu seewu mantojuschi! Winna gan dohma gauschi taisnigi par dsihwoschanu un tirgoschanu. Deewa bihjigs fuhrmannis nahf ar sw. Franziska wai ar kahda zitta swehtaja aischugschanu tâpat debbesis, kà zitti kattoki; tai leetâ winna juhs bes waijadibas mohza. Bet wai winna juhs mohzitu, ja winna nebuhtu gudraka, apdohmigaka, taisnigaka un schkibstaka nekâ wiffas zittas seewas apfabrt winnas? Tiffai tadeht ka winna tif dsikî dohma, winna sajan; juhsu galwu, un juns waijaga us to lepnam buht, ka winna juhs no tibras fapratibas un tibras firds laipnibas gluschi dumju un trakku pataisa, un ka winna pee fuhrmannâ ammata tuhlin par elles un pee ohschu glahbaschanas par paradihses zellu dohma!“

Fuhrmannis atradda, ka muhklam atkal taisniba, jebshu winnam gan buhtu labbal patizzis, ka Katschinai pee fuhrmannâ ammata paradihse un pee ohdeem elle preeksch azzihm stahditohs. Winsch atkal apnehmahs pazetigs buht un lehnâ garrâ sawu ne. atilshchanu noscheyt un ar pajemmibu un lehnpraktibu labbahs kaunas seewas firdi atgreest, ka ta taf pehdyigi fuhrmanni tâpat zerni kà semneeku un Pehteri kà muhku.

II.

Abbu laulatu draugu diwejada dabba bija libds schim tif mahjas buhschanâ paradijusces. Bet fuhrmannam bija pehzak daschi ruhktumi tadeht saeeschanâs ar zitteem pilzsehtha eedshwotajcem jabauda.

1685 gaddâ 16. Mai semmes waldineeks nomirra; schis bija protestants, bet winna krohna mantineeks kattolis. Protestanteem nahkamajs laiks darrija behdas, bet kattokeem preekus. Zaur waldineeka pawehleschanu tiffa tizzibas brihwiba uskauta, un muhki, kas libds tam laikam tiffai no rohbeschas bija semmê raudsijuschees, sataisijahs klosteres atpakkat nahft, no kurreem preeksch tschetredesmit gaddeem bija isdsibti. Bacharachas pilzsehthâ, kur protestanti ar kattokeem kohpâ dsihwoja, kattoki, kas libds schim daudsmaß apspeesti, bija gauschi nemeerigi.

Katschina isturrejahs schinnis nemeerigâs deenâs tifpat meerigi kà papreekschu. Winna apfoypa ruhpyigi un kluffu mahju, sawu mahju par masu klosteri turredama. Gan kahdu pufsgaddu jaw maß sehns schuhpuli skaani raudaja; kà klosteri, sinnams, gan nepeeklahjahs; tatschu mahle bija laimiga, ka winna warreja ar wihru un behru un fewi sawu tschetru seenu starpâ par fewi dsihwoht.

Tas Bacharacheescheem wis nepatiffa. Preeksch waldineeka mirschanas protestanti fazzija: fuhrman-

neete irr no ohtrpuff' Rein uppes klosteri libds nehmuft, tadeht ka winna tē klosteri neatrohd. Kad waldineeks bij nomirris un kattolis winna weeta eestahjees, tad kattoki teiza: wiffi kattoki, wihri un seewas, taggad stahw kohpâ tif Ramboldene paleek sawâ allâ un turra arri wihru zeeti; winna irr sweschneeze, p. saules staigataja un nemibto Bacharachu.

Pehters errojahs par to warreni, bet zeeta kluffu. Winsch bija Bacharachâ preedstimmis, bij wiffur pasihstams un labpraht eeredsehthâ. Winsch warretu ar sawu skaištu, gudru, kreetnu, baggatu seewu kà labbi isstahetees, kà warretu wiffas zittas aptumscheyht, wiffcem waijadsetu to usteikt. Bet taggad weenigajs nelaimes putnis, kas Franziskanets, to usteiza. Tatschu Katschina bija tif wihliga, tif meeriga un kreetna mahjâs, skaištaka seewischka, kō winsch kaut kad redsejis, un kà mihlestibas pilna, ka pat fuhrmannâ firds newarreja prettim atturretees. Pehters nesinnaja daschure s wai winnam no kustinatas firds, wai no dusmahm jaraud.

Un kad Katschina Pehteri tif mihligi luhdja. lai winsch taf schenkōs ne-ectohht, un mahju winnam tif patihklamu un jauku darrija, wai winsch tad spehja prettim atturretees? Tatschu winsch atkal pee fewis fazzija: „Fuhrmannam taf darrishchanu deht schenkōs jaect.“ Winna wezce draugi errojahs, ka Pehters ar winneem taggad nesastappa; jo taggad bija dauds, ko pee glahses warreja pahrspreest, jauni laifi, jauns waldineeks.

(Uz preekschu wehl.)

Sohds.

(Statt. Nr. 9. Weigums)

Schan Borsa stahstija eljodams wiffu sawu nelaimi, kamehr noscheloschana winna firdi mouhdees. Marta ne-atbildeja. Winsch runnaja no sawas zerribas, kas winnu stiprinajuse, kamehr winsch nopuhlejees sawu nabbaga seewu atrast. Marta nelikkahs us winna wahrdeem klausotees. Winsch stahstija, ka Deews winna firsnigas noscheloschanas deht par winnu apschelojees un winnam brihnischkigo zellu rahdijis, lai warretu sawa dehla mahiti atrast. Marta zeeta kluffu. Winsch pateizahs ar affarahm, ka winna dehlam winna wahrdu dewuse un liffuse to winna kunsti mahzitees. Marta sawu darbu strahdadama nelikkahs to dsirdohht. Winsch nokritta us zekcem un luhdja jo firsnigi, lai Marta wiffu winna mantu par sawu usstattoht. Schoreis Marta atbildeja, bet ar weenu weenigu wahrdu: „Nekad!“

Tas bija kà pehrkona spehreens preeksch Schan Borsa. Winsch nokritta satrecks gar semmi. Kad winnu pazehla, tad warreja redseht, ka winsch schai ihfâ brihdi wehl wairak wezjojis.

Dauds mehneschi pagahja, kur winnam arweenu bij katru reisi, kad winsch peedahwahjahs, no Mar-

tas tas pats „nekad“ jadsird. Winesch zerreja, ka ar laiku winna padohsees; bet ta bija weltiga zerriba. Winna draugi gribbeja winnu ar Martu islihdsinahrt un Martu peerunnahrt, lai winna eetu pee sawa neredsiiga wihra dsihwoht un to sohptu. Bet wiffas nepubleschanahs bija weltas. Marta palikka zeeti pee sawas pirmahs arnemschanahs.

No schar briescha Schan Borsas dsihwoschana bija pilnigas elles mohkas. Winna dehs sauza winnu par kungu, ka kahdu sweschineeku. Winesch laidahs, lai tehws winna rohku nemm, bet pats winesch tam to nesneehsa! us wiffahm waizaschanahm winesch atbildeja aufsti un atbihdija tehwa mihlestibu ar nezeenischyanu. Tas bija sohdbiba preelsch Schan Borsas, bahrga, breesmiga, bet taisna un nepelnita sohdbiba. Winesch dsihwoja diwdesmit gaddus schahda zihnischanā. Rahdijahs, it ka Deews winna dsihwibu pagarrinatu, lai arri winna sohdu pagarrinatu. Mahte un dehs bija nepeeluhdjami. Schee staigaja winnam us dsihwes zekka lihdsas, bet bes ka tee winnam peedaufschyanahs akminus no preelshas panemtu. It nekahs ne-atweeglinaja winna ruhktumus.

Sauna Martin slawa — ta sauza dehlu, jo mahte negribbeja, ka tas Borsas wahrdu peenemtu — ispaudahs deenu no dienas, un driht sahka runahrt, ka winesch leelaks kunstneeks nekā Borsas. Un tehws newarreja sawa dehla kunstes darbus redseht; schis preeks bija winnam aisseegts, ka dehla sirds preelsch winna mihlestibas bija aisselegta. Bet tas tak mihligi winna ausis atskanneja, kad winesch sawu dehlu dsirdeja slawetu.

Reis winesch lubdja, lai dehs sawu peenahkamu wahrdu peenemwoht, un apsohlijahs, ka buhschoht winnam sawu mantibu norakstibt, bet dehs no ta neka negribbeja sinnahrt, tapat ka mahte.

Kahdu wakkaru Borsas gahja no drudscha drebbedams gultā; mahte un dehs winnu gan pahrmihdamees lohpa un redseja winnu deenu no deenas nespehzigaku paleekoht. Pehz trihs wahjibas mehnescheem ahrsts dehlam teiza, ka winna tehws nahloshu nalti wairz nepahrdsihwoschoht.

Schinni brihti leddus no mahtes un dehla sirdihm kuffa. Winni dohmaja us to breesmigu, kaut gan taisnu sohdu, ar ko winni winna dsihwoschyanu apgrubtinajuschi, un gribbeja tak winna pehdigohs brieschus eepreezinahrt.

Mahte sneehsa winnam rohku par islihdsinaschanahs sihmi. Dehs sauza winnu par „tehwa“ un fazzija, ka winesch us preelshu arri tehwa wahrdu peenemschoht.

Tehlu isjirtejs mirra ar meera un pateizibas laipnibu us luhpahm.

Kahdas deenas pehz tam attaisija winna testamenti. Tur winesch lubdja Martu, kaut ta gan arweenu bija leegusees, lai effoht winna mantineeze.

Marta neatbildeja neka, kad winna to dsirdeja

preelshā lassobt; winna atschinkoja wiffu Borsas mantu Parises wahjineeku nammeem. Turpretti winna isdarrija tehlu isjirteja pehdejo wehleschyanu.

Winesch lubdja sawu mantineezi, lai ta us winna kappu to tehlu leekoht uszelt, ko winesch seschus mehneschus preelsch sawas mirschyanas isjirtis. Scho tehlu winesch pats bija par sohda engeli nosauzis, wehledamees, ka sohdbiba, kas wiffu winna muhschu pahr winnu karrajusees, arri wehl pehz mirschyanas pahr winnu buhtu.

Kad Marta apseggu pazehla, ar ko tehls bija apsegtz, tad winna pakritta raudadama us zeekem; jo sohda engela feja winna sawu dehlu pasinna, ko tehlu isjirtejs gan nekahs peeauguschu nebija redsejis.

Ustizamu draugu ihstena mihlestiba.

Winnos paganu laikos, kur waldineeki ka breesmigi fakla kungi waldija, Sirakusas pilssehta kahds warrens waldineeks, ar wahrdu Dionisjus, waldija, kas sawas leelas besdeewibas un neschehligu warrasdarbu deht bij jo bihstams zilweks, ta ka winna appalschneeki to zittadi nesauza, nekā par plehsou. Sinnams, ka zaur tahdeem warrasdarbeem winna pawalstneeku mihlestiba un ustiziba us winnu sudin judda un turpretti cena da ugguns wairojahs. Reis gaddijahs, ka kahds wihrs, wahrda Damons, sawu draugu no plehsena naggeem gribbedams ispestiht nodohmaja to nokaut, ja arri pascham sawa dsihwiba buhtu japasaude.

Ka dohmahts, ta darrihts. Damons pabahjis garru dunzi appalsch swahrkeem nu dewahs taisni us waldineeka pilli. — Damons pilli eegahjis, durwju fargus lubdja, winnu kahdas wajjadstibas deht pee waldineeka eelaiht. Bet pirms pee waldineeka eegahja, winesch no waktineekeem tiffa fanemts zeeti, kas nu ar wiffu dunzi to wedda besceewiga waldineeka preelshā, kas ar swehrodamahm azihm winnu uffattidams sawa bahrdstiba brehza: „Sakti, ko tu biji nodohmajis ar scho dunzi darriht?“

„Ar to dunzi dohmaju tewi nokaut,“ Damons atbildeja it weenteejigi, „jo zaur to es gribbeju wiffu pilssehtu un nelaimigohs pawalstneekus no taweem warrasdarbeem un pahri darrihschanahm atswabbinahrt. Bet mans nodohms neisdewahs.“

„Tu trakkajs!“ waldineeks brehza. „Tu nu effi nahwi pelnijis, tadeht es tew tuhdat sehodeen liffschu karratawas pakahrt.“

Damons par to nemas ne-istruhschahs, bet it pasemigi atbildeja ta: „Es no tew neluhdschahs nekahdas schehlastibas, jo es skaidri sinnu, ka pehz likumeem man wajjaga mirt, bet pirms man jamirst, es gauschi luhdsu, man wehl trihs deenas laika doht, lai sawu nabbaga familiju warru apgahdahrt un tad es labprahrt gribbu mirt.“

„Al zif smalks wihrelis tu effi!“ waldineeks

teiza smeedamees. „Man laikam uf tewi buhs jagaida?“

„Es sawu wahrdu turrefchu!“ Damons runnaja itt pateefigi. „Uf to warri drohsch buht; tapeh3 es luhdsu, lai mans draugs par kihlu paleef manna weeta.“

„Nu, lai paleef! Bet ja par trihs deenahm tu ne-atnahfi atpaffat, tad tawam draugam buhs mirt un tu buhfi wakt!“ To waldineeks runnaja un darrija gribbedams tiffai Damona ustizzibu isprohweht.

Kad Damons tiffa palaihs, tad winna draugu, kas ar to bij meera, zectuma celiffa.

Nu Damons ar leelu steigschanu gabja uf mahju pee seewas un behrneem un apgadaja, zit warredams to, fo par nohtigaku turreja. Trefcha deena no rihta agri, winsch ar leelahm firds-fahpehm schihras no sawas mihtas seewinas un behrneem un ar ahtreem sohleem steidsahs uf Sirakusas prohjam.

Uf zetta winnam waijadseja par kahdu leelu uppi pahri cet, kas no lectaina laika bija warren pahrlubdusi. Gan nu winsch gaidija uf kahdu plohtu wai laiwu, ar fo warretu pahri zeltees, bet kad nu newarreja sagaidiht, tad ilgaki newarredams kawetees, ja gribbeja sawa mihta drauga dsihwibu glahbt, winsch, wiffus spehkus fanehmis, mettahs uppé cefcha un peldedams itt laimigi aifneedsa ohtru massu.

Nu winsch gabja sawu zetta tablak. Par nelaimi zaur meschu eedamam, tam uskritta pulks rasbaineeku, kas pee winna daudj naudas dohmadami atrast, to cesahja wiffabi kibbeleht. Gan Damons teem teiza, ka pee winna wairaf ne-effoht nekà weenigi dsihwiba un ta patti nepeederroht schim, bet waldineekam, tapeh3 lai scho laischoht prohjam, ka winsch wehl warroht sawu draugu glahbt. Bet welti! Rasbaineeki winna wahrdeem netizzedami gribbeja winnu nokaut.

Damons skaidri redsedams, ka nu jaturras pretti, ar Deewa palihgu tohs burlakus pahrspehja tà, ka no teem trihs nositta, un tee zitti aiftehja.

No tahdahm leelahm bailehm un pretti turrefchanahs, ka arri zaur to peldeschanu, winsch tà bij nopublehts un peeluffis, ka bes spehka buhdams nokritta gar semmi, un leelas slahpes zeesdams pats pee sewim tà runnaja: „Uf Deews! Ja es preefsch sawles noeefchanas pilssehta neteeeku, tad mans mihtais draugs jau pagallam. Ko gan winsch no man dohmahs? Mihtajs Deews, kas tu man lihds schejani effi schehligi waddijis un no tahdahm breef-mahm ispestijis, palihdsi jel un dohd man spehku, ka tur warru tift.“

Tà luhgdams winsch dsirdeja, ka paffat winna, netahlu kahds awots tezzedams burbuloja, fur nu pee-eedams winsch sawas slahpes dsiffinaja un zaur fo winnam jauns spehks raddahs sawu zetta

tablak staigahbt. Saule jaw bij pawalkarà, kad winsch no tablenes Sirakusas tohraus warreja redseht. Tè nu nejauschi winnam diwi wihri, steigdamees garram gabja, kas sawa starpà arri runnaja par pafarramu greh3ineeku; zaur to Damona firds tà tappa pahraemta, ka winsch arweenu ahtrakus sohkus sperdam3 uf preefschu dewahs.

Kad netahlu no Sirakusas bij, tad winna sul-lainis, kas pilssehta bij palizzis, tam pretti nahja un fazzija, ka nu par wehlu effoht steigtees, jo draugs jaw uf sohda weetu aifwests un buhschoht nobeigts. Rabbak waijagoht greestees atpaffat un sawu dsihwibu glahbt.

„Uf!“ Damons fazzija, „ja newarru sawa mihta drauga dsihwibu glahbt, tad gribbu labpraht ar winnu mirt, zaur fo lai nahwe muhs saweeno. Bet tam affinskahrigam „plehsanam“, to tam buhs sinnahbt, ka es no nahwes nebihsteh3, ja tiffai warru sawu draugu glahbt.“

Drihs winsch arri bij pee sohda weetas, fur kar-ratawas stahweja un leels kauschu pulks tahm ap-fahit bij apstahjuschees, kas nu gaidija uf scho breef-migu mehku brihdi. Damons ar spehku tam kaus-schu pulkam zauri speedahs un ar mihlestitas deg-damu, pilnu firdi kitta sawam draugam ap fallu, kas tà issamiffis stahweja, gaididams tahs breef-migas mohkas, kas winnam draudeja.

Tà apkampuschees, ne wahrdu newarredami isrun-nahbt, winni stahweja ilgu laiku. Karstas affaras birra no winnu azzihm uf semmi, tà ka schinni brihdi wiffu slahtbuhdamu firdis tappa aifgrahbtas un neweena azzis nepaliffa sawas.

Tai pascha brihdi arri waldineekam tappa faz-zih3. „Redsi, Damons ustizzibu un mihlestitu turredams irr atpaffat nahjis.“

„Ko?“ waldineeks waijaja brihnodamees, „wai ustizziba un mihlestita wehl irr pasaulé, no furras es ne neeka nesinnu! Weddat tohs abbus draugus pee man!“

Kad nu tee bij atwesti, tad waldineeks, firdi aif-grahbt3 ar affaru pilnahm azzihm abbeju rohkas fanehmis, tà runnaja: „Zuhs effat labbati nekà es, ustizziba un mihlestita mahjo juhsu firdis. Es luhdsu, usnemmat arri manni eefsch sawas mihlestitas beedribas. Uf preefschu es gribbu labbotees, ustizzibai un mihlestitai waijaga starp mums buht un es sawus pawalstneekus gribbu tà waldiht, tà tehws sawus behrnus. Zuhs effat brihwi, eita ar Deewu meera.“

Nu gan warr dohmaht, ar kahdahm pateizibas affarahm abbi draugi, no sawa leela apschelotaja schihras.

Athibdedams redaktehrs A. Leitan.

No Bensure3 atwehleht3.

Mihgà, 27. Merz 1870.

Drikkehts un dabujams pee bilschu- un grabmatu-drikketaja Ernst Plate3, Mihgà pee Pehtera-basniz3s.